

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

ЧАСТЬ I

Established

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

Рік LIII. Ч. 44. Нью-Йорк і Джерзі Сіті, субота, 3. березня 1945.

No. 44. New York and Jersey City, Saturday, March 3, 1945. Vol. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.
П'ЯТЬ ЦЕНТИВ за границею Злучених Держав Америки.Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237-4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016THREE CENTS in the United States of America
FIVE CENTS elsewhere.

Співпраця з світом, або відповідати за новий світовий конфлікт

Такими словами представляв президент Рузвельт справу світового замирення сенаторам і конгресменам та цілому американському народові, промовляючи перед злученою палатою конгресу на тему, що ухвалили в Ялті на Кримі представники Трьох Потуг, себто Чорчил, Сталін та Рузвельт. Президент заявив, що Конференція в Ялті стане зворотною точкою в історії Злучених Держав, а через те й в історії світу. Вона, сказав президент, була успішним намаганням трьох провідних держав знайти спільну основу для миру, а це знов означає кінець одностороннім рішенням і акціям, виключним альянсам і сферам впливів та балюсування сил, себто тим засобом, що їх пробувано впродовж століть для вдержування мира, а які не дописали.

През. Рузвельт згадав теж в часі промови, мабуть перший раз публічно, українців, коли казав, що вони становлять більшість на схід від Лінії Курзона.

АКЦІЯ А. Р. КАРПАТОРУССКОГО СОЮЗУ

Філадельфійська „Правда“ проголосила протокол нарад нещодавно заснованого Американсько-Русского Карпаторусского Комітету, що відбулись 17. лютого б. р. в Філадельфії. Рішено виготовити упродовж двох тижнів меморандум, яке має бути вислане до урядів Злучених Держав, Британії та Советів в справі „визволення і об'єднання з С.С.С.Р. Холмщини, Ярославщини, Лемківщини, Пряшівщини і Підкарпатської Русі“. Меморандум мають виготовити: архієп. Адам і о. Роман Саміло. У цій справі вислано теж телеграми до през. Рузвельта, Сталіна та лорда Галіфкса, британського амбасадора в Вашингтоні, звязуючи це домагання з рішенням Кримської Конференції. Рішено видати в англійській мові доклад-книгу архієп. Адама про Червону Русь та вислати її сенаторам, конгресменам і часописним коментаторам, як і до бібліотек. Книжка має доказати, що „Червона Русь повинна бути злучена з Советським Союзом“. Видання книжки має коштувати \$3,000. В справі приїзду Слов'янської Делегації з Москви до Америки, рішено домагатись, щоб у склад цієї делегації входив „карпаторусс д-р Павло Цебере“. Визвано організації слати телеграми до советського посла в Вашингтоні та до секретаря стейту Стетініуса з домаганням прилучення всієї Чер-

З ЛИСТА ЕП. І. БУЧКА

„Шлях“ з 24. лютого б. р. віддрукував листа, якого одержав о. Гриньох від Преосв. І. Бучка, що перебуває по повероті з Америки в Римі, не доставши дозволу вернути до рідного краю, зокрема до св. Юра у Львові. В листі знаходимо, між іншим, такі сумом овіяні слова:

„Мое життя проходить незамітно серед буденної праці при бюрку. Та з тої праці користи небагато, а вдоволення ще менше. Навкруги настрої несприхильні, бо — прикро те сказати — чар Москви опанував світ. Щось таке, як було з Аріянізмом за часів св. Єроніма. Нашою справою ніхто не интересується, вона для всіх уже вирішена. Ніхто не спочуває нашої неволі, ніхто не згадає, не потішить. Та нехай і так. Мусимо перебути нашу Голгофу самі“.

ПАМ'ЯТИ Б. М. МИКЕШИНА

Тому 8 років помер в Америці славний різьбар Борис Михайлович Микешин. Тепер, як читаємо в Новім Руськім Слові, розпочали збірку, щоб поставити на його опущенім гроші якийсь пам'ятник. Між славними проектами, за які він діставав великі нагороди, як жив у Росії, згадують теж і за його проект пам'ятника Тараса Шевченка в Києві. Комітет збірки (скарбник Е. А. Ковенко) подає, що це був „знаменитий руський ілюстратор і скульптор“, що „унаслідив мистецький дар по батькові“, Михайлі. Тим чином ось цей Борис був сином свідомого українця і визначного українського різьбара і маляра, Михайла Микешина (1836—96), про якого згадує Українська Загальна Енциклопедія, що є творцем пам'ятника гетьмана Б. Хмельницького в Києві та ілюстратором до творів Гоголя і Шевченка, як і автором споминок про Шевченка.

НЕ МОЖУТЬ ПОВІРИТИ...

Польська Агенція Телеграфічна (ПАТ) подає з Польщі, що „Віддання Кримською Конференцією Вільна і Львова Росії є таким болючим для польського народу, що він не може повірити, щоб так дійсно було“.

воної Русі до Советів. Для тої цілі рішено теж вислати у квітні делегацію на Конференцію Об'єднаних Держав у Сан-Франциско. В склад делегації входять: архієп. Адам, адв. Яків Русин і о. Саміло.

Англійський парламент одногосно за рішення в Ялті

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ КРИМСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Польські організації з Нью-Йорку і околиці ведуть великі приготування в справі „протестаційної маніфестації“, що має відбутися дня 18. березня б. р. в Мангетен Сентер, в Нью-Йорку, а яка має бути звернена проти рішень Кримської Конференції в справі Польщі. У відозві кажеться, що та конференція „знищила воєнні цілі Аліантів“, та що її ухвали не тільки „кривдять вітчизну наших батьків“, себто Польщу, але „загрожують цілій будучині світа, загрожують світовому замиренню“. Кошти на ту маніфестацію, на якій, як оголошується, будуть „найвизначніші американці“, вже зложені.

РУССЬКИЙ ПАТРИОТ

Так зветься російська газета, що виходила в Парижі підпольно в часі німецької окупації, а тепер виходить явно як орган „Союзу руських патріотів“, а в дійсності, як подає ньюйорське Нове Русское Слово (з 1. березня 1945), є „контрольований советським посольством“. В газеті видно майже такі імена, що мало відомі. Цікаве, що в статті про „поворот на батьківщину“ пишеться, що такий поворот буде можливий тільки для „немногих героїв“. Та оставші будуть мати можливість „працювати в користь Росії там, де перебувають на іміграції“. До цієї „патріотичної роботи“ буде належати, між іншим, слідкувати за „непримиримими іммігрантами“, себто тими, що не погодились остаточно з советським режимом в Росії. Тим треба буде „вибити з рук зброю... і остаточно зробити їх нешкідливими“.

ЗАСТУПНИК ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ В ВАШИНГТОНІ

Уже цього місяця має бути в Вашингтоні „Представник Об'єднаної Польської Преси“, що буде допущений до всіх офіційних пресових конференцій, а дістаючи ось так вісти з першої руки, буде їх розсилати до всіх польських газет в Америці. Фінансувати це буде Конгрес Американських Поляків.

НАРАДИ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ

Дня 18. лютого б. р. відбулися наради представників польської преси з цілої Америки, на яких представники виступили проти ухвал Кримської Конференції, стоячи в обороні давніх границь Польщі й польського уряду в Лондоні.

Бритійський прем'єр Вінстон Чорчил, дістав в британському парламенті 413 голосів на апробату того, що ухвалено ним, през. Рузвельтом та маршалом Сталіном в Ялті на Кримі. Кількадесят голосів з опозиції здержались від голосування, а тим самим рішення було одногосне.

ЗАБОРОНИЛИ ГУМАНІТАРНУ АКЦІЮ

Советська влада в занятім советськими військами Кракові не дозволила римо-кат. архієпископові, князю Сапізі, продовжати гуманітарну акцію, яку вів в часі німецької окупації й „боронив поляків і жидів перед німецьким терором та годував усіх без огляду на їхню релігію“. Таке подає як новинку з Лондону „Дзеннік для Вшисткіх“, Бофало.

УСУВАЮТЬ ЕПІСКОПІВ.

Синод Грецької Православної Церкви усунув двох єпископів, а над двома другими веде слідство, закидуючи їм „співпрацю“ з німцями. Та, як подають з Вашингтону, властива причина та, що вони брали активну участь в боротьбі, стоючи по боці Елас.

ПРОСЯТЬ З ПАРИЖА ДОПОМОГИ

Канадійська „Будучність Нації“ передрукувала листа о. мітраты Перрідона, пароха української греко-кат. церкви в Парижі, в якому пишеться, що українська гробмада в Парижі вже має свою власну укр. греко-кат. церкву, яка одна не викінчена, а фонди громади вичерпані. Теж рішилась церква видавати український часопис, щоб держати зв'язок „з нашими людьми та протиділати різним агітаціям“. В листі проситься „наших земляків за океаном допомогти нам викінчити церкву та видавати наш релігійний журнал“. Адреса української католицької церкви в Парижі є така: 51, Rue des Saints — Peres, Paris 6.

ЯКА ЦІЛЬ ТАКИХ ПОГОЛОСОК?

Філадельфійська москвофільська „Правда“ з 21. лютого б. р. пише, що помер советський „ген. Черняховський, єврей“. Це не було нічим особливим, бо про те, що Черняховський був жидом з роду писали різні газети вже давніше. Але от Нью-Йорк Таймс, звідомляючи про смерть Черняховського, пише, що він не був жидом, а походив з України і — був „членом Української Православної Церкви“. Хто це розпускає ось такі вісти, невідоме.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ЗЛОЖІТЬ НЕГАЙНО СВОЮ ЖЕРТВУ!

Скільки моральної сили в такому звідомленні з Нью Йорку:

В одині дні, 1. березня, стануло 100,000 добровольців до праці, щоби зібрати \$21,187,000 на потреби Американського Червоного Хреста, яка то квота є більшою ніж десята частина тої загальної суми на А. Ч. Хрест, яку має зібрати ціла Америка.

З таким, чи подібний спосіб, починаються тепер збіркові кампанії на Червоний Хрест теж і по інших містах. І в них не забракне певно великого числа осіб, що рішені посвятити свій час і труд для допомоги благородній акції Червоного Хреста. А як бачимо вже з того, що появилось в нашій газеті, то й українське життя на місцях вже задалегідь поробило заходи, щоби бути приготованими додати до цієї акції добровільно і свою частку.

Подібні заходи поробили чи пороблять певно теж і різні наші установи, центральні, чи комітети.

Того року цілком слушно підносять в кампанії за допомогу А. Ч. Хрестови, що допомагаючи йому, ми властиво не робимо ніякого добродійного діла, бо такою діяльністю ми сьогодні допомагаємо в першу чергу нашим найдорожчим, що є на фронті. А далі допомагаємо самим собі, бо цею допомогою приспішуємо кінець війни і нашу перемогу, скріплюючи наших воєнків. Цею допомогою підносимо в собі теж і гуманні почування, а прибиваємо ті звірські інстинкти, що звичайно товаришать тому звірству, яким є війна.

З якого боку не підходить до цієї акції, то той підхід зведеться до того: До жертв, скорих і обильних жертв на наш — Американський Червоний Хрест!

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕД КОНГРЕСОМ

Подібно як прем'єр Чорчил заявився зо звітом про кримську конференцію перед британським парламентом, так само президент Рузвельт заявився з таким звітом перед американським конгресом. Правда, американський президент знаходиться на іншому конституційному становищі в своїй державі, ніж британський прем'єр у своїй: він не виходить з волі конгресу й не урядуете так довго, як конгрес його політику одобрює, але приходить на уряд з вибору, урядуете через цілий речинець уряду та не потребує для своєї політики одобрення законодавчого тіла. Однак, поява президента Рузвельта перед конгресом має величезне політичне значіння зогляду на постанову конституції, що міждержавна угода, зроблена президентом, має бути одобрена сенатом. У подібній ситуації при кінці першої світової війни тодішній президент провалив всю свою міжнародну політику лишень через те, що не постарався належно втягнути сенат до неї. Тепер президент Рузвельт старається задалегідь запобігти долі Вилсона й через те він з'являється перед конгресом з рапортом про конференцію в Ялті.

Власне в Ялті зроблено вже багато рішень, які мають колюче значіння для складення майбутнього мира, що наступить по закінченню другої світової війни, щодо котрого то мира будуть зроблені різні міжнародні угоди, що будуть потребувати потвердження американського сенату. Президент Рузвельт дав про цю конференцію конгресови

дуже вичерпуючий звіт, очевидно поминаючи при тому все, що законодавцям мусить бути відоме з попереднього звіту прем'єра Чорчила. Президент немовби реасумував висліди цієї конференції, і подав у своїм резюме три здобутки конференції.

Перше, конференція виробила докладніший план боротьби проти Німеччини; пороблено постанови, на основі котрих команди трьох фронтів в Європі безпосередньо обмінюються воєнними інформаціями й постановляють спільну тактику з дня на день; прикладом такої тактики є бомбардування Німеччини літаками Британії, Америки відповідно до вимогів наприклад совєтської офензиви на сході. Подруге, конференція виробила спільний план для спільної військової окупації Німеччини; ця окупація має бути переведена чотирма державами. Нема отже основ для думки про сфери впливів. Порішено при тому, як маєтись переводити допомогу країнам, що потерпіли від війни, а потім їх реконструкцію, аби вони чимскорше могли удержуватися власними силами. Наконєць, потрете, пороблено підготована до впорядкування повоеванного світу конференцію, чи конференціями, мира. Зроблено це ще до закінчення війни, аби в цей спосіб запобігти помилкам по першій світовій війні, що виринули зо скликуванням конференції аж по закінченню війни. Цим разом принайні вся машинерія мира має бути готова до закінчення війни.

Збираючи підсумки цих осягів

кримської конференції, президент підчеркнув компромісовий характер рішень: на конференції рішення не йшли ніколи по волі одного, а випадали поміж бажання трьох представників. Ні одна потуга не є, значить, на стільки сильна, аби правити всім світом по своїй волі.

На основі цих помічень президент заявив, що кримська конференція зробила добрий початок до доброго мира.

ВДАРЯЄ ТІЛЬКИ ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ, А НЕ РОСІЯН.

„Церковний Голос“, що виходить в російській та англійській мові й є „офіційним органом Словянського Апостоляту в Злучених Державах“, є таким журналом, що хотів би наблизити православних до католиків. Та замітне у ньому це, що подає вісти про Українську Православну Церкву в такий спосіб, що зв'язує ту церкву тенденційно з німцями і гітлеризмом. Це, що навіть російські газети подають так багато новинок з Франції та Німеччини про компромітацію та продажність дуже великого числа російських, православних духовників, для цього журналу так, якби не існувало. З найновіших новин цього органу цікаве те, що тепер членом Патріяршого Синоду в Москві став Симон Івановський, архієпископ Чернігівський і Ніжинський, що був єпископом Острожським за Польщі, та „був добре відомим з свого спротиву проти українізації волинської дієцезії“, як це підкреслює цей журнал. Та, пише він, як тільки Острог опинився під Соведами, московський патріярх покликав Івановського до Москви і іменував його архієпископом. „Церковний Голос“ заповідає, що Івановського „ждуть ще далеко більші нагороди“. Подано теж про Луцького митрополита Полікарпа Сікорського, що був головою „сепаристичної Української Церкви“ і „був виклятий разом з вірними попередним московським патріярхом“, та що він „втік з німцями“ до Варшави, а тепер має бути в Словаччині.

На „Церковний Голос“, що має ширити католицизм серед росіян чи словян, а намагається при різних нагодах дискредитувати українство, в тому і українців-уніятів, повинні американські українці звернути пильнішу увагу, бо це виглядає на орган ширення московщини, зокрема коли іде про Україну та український нарід, будь він католицький, чи православний. Очевидно, що для

цеї газети Естонія, Латвія, Литва чи західна Україна зістали „визволені“, як їх загарбала Москва.

НА ПРОДАЖ ФАРМИ

50—60 МІЛЬ ВІД МІСТА НЬО ЙОРКУ

1. МОЛОЧНА ФАРМА, 100 акрів урожайної землі близько великого озера, 8 кімнат дім, літні комірники, \$7,500.

2. БИЗНЕСОВЕ МІСЦЕ при стейтовій дорозі для подорожуючих комірників, місце їсти, 10 акрів, дім на 12 кімнат, добра земля на город, \$12,000.

3. ГОСТИННИЦЯ, досить землі, 10 кімнат, їдальня на 40 осіб, бонгало з 4 кімнатами, курники, і т. д. \$8,500, як також інші фарми.

E. SHONFELD

Real Estate Broker

152 W. 42 St. (corn. Broadway) N.Y.

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна

801 Springfield Avenue, corner Harrison Place

IRVINGTON, N. J.

Phone: ESsex 3-9090

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

і вище

ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2563

BRANCH OFFICE & CHAPEL

707 Prospect Avenue, (cor. E. 185 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MEtrose 5-8577

TAX ADVICE

and

Income Tax Reports

BOTH FEDERAL AND STATE FILED BY TAX EXPERTS.

DAILY AND SUNDAY all day at MY OFFICE.

Stephen D. Satzewich

Insurance Specialist of all kinds.

32 EAST 7th STREET, NEW YORK CITY.